

กลวิธีการใช้ภาษาเพื่อสร้างความตลกขบขันในนิทานก้อมอีสานออนไลน์*

The Language Strategies to Humorous Sense Creation of Online Isan Kom Folktales

เกษสุดา จันทะชาติ¹, จารุวรรณ ธรรมวัตร²

Kessuda Janthachart¹, Jaruwam Thammawatra²

Received: 18 December 2020

Revised: 4 march 2021

Accepted: 22 march 2021

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีการใช้ภาษาเพื่อสร้างความตลกขบขัน โดยประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดด้านกลวิธีสร้างอารมณ์ขันเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ตีความ ซึ่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้มาจากการรวบรวมคลิปวิดีโอในรูปแบบซีรีส์นิทานก้อมอีสานออนไลน์ที่มีการนำเสนอจบในตอนเดียวผ่านช่องทางยูทูป จากผลงานสร้างสรรค์ของทวิน เคล้าเครือ และวิเชียร ถาอิน จำนวน 10 เรื่อง ผลการศึกษาพบว่า กลวิธีการใช้ภาษาเพื่อสร้างความตลกขบขันในนิทานก้อมอีสานออนไลน์ ทั้งหมด 4 กลวิธี ได้แก่ 1) กลวิธีในการใช้คำพูดกำกวม 2) กลวิธีในการใช้คำพูดสองแง่สองง่าม 3) กลวิธีในการใช้คำพูดเสียดสี และ 4) กลวิธีในการใช้คำพูดบ่งชี้โดยนัย ซึ่งวิธีการใช้ภาษาในลักษณะต่างๆ ดังกล่าวนี้นี้ถือเป็นการเล่าเรื่องที่ก่อให้เกิดอารมณ์ขันจากมุกตลกได้เป็นอย่างดี

คำสำคัญ: กลวิธีการใช้ภาษา, การสร้างความตลกขบขัน, นิทานก้อมอีสานออนไลน์

Abstract

The objective of this article is to study language strategies to create a sense of humour by applying the conceptual framework of humorous strategies as a guideline for analysis and interpretation. The data used in this study were obtained from a compilation of video clips in the form of a series of Isan online fairy tales, presented in a single episode via YouTube. From 10 of the creative works of Tawin Khaokreua and Wichian Tha-in. The results demonstrated

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง "การสื่อสารทางสังคมในนิทานตลกอีสานออนไลน์"

ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

โทร.0833326894 E-Mail: kessuda03@gmail.com

² อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และรองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม E-Mail:jaruwan.thamwat@hotmail.com

¹ M.A. Candidate, Thai Program, Faculty of Humanities and Social Sciences Mahasarakham University
Tel. 0833326894 E-mail: kessuda03@gmail.com

² Associate Professor, Department of Thai and Oriental Languages, Faculty of Humanities and Social Sciences Mahasarakham University. E-Mail: jaruwan.thamwat@hotmail.com

that there are four strategies for using language to make jokes in Isan Kom Online Folktales: 1) strategies using ambiguous speech, 2) strategies using two-worded speech, 3) strategies using satirical speech and 4) Strategies using implied speech. The aforementioned ways of using language provide a great narrative that brings out humor from jokes.

Keywords: Language Strategies, Humorous Sense Creation, Online Isan Kom Folktales

บทนำ

ความขบขันหรืออารมณ์ขันนั้นเป็นความรู้สึกทางอารมณ์ของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจเป็นบุคคล เหตุการณ์ หรือวรรณกรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่เบี่ยงเบนไปจากมาตรฐานปกติที่สังคมยอมรับ โดยบุคคลนั้นจะแสดงพฤติกรรมออกมาในรูปแบบของการยิ้มแย้มหรือหัวเราะ นอกจากนี้อารมณ์ยังสามารถแสดงออกได้ในรูปแบบของภาษา (verbal form) เช่น ปริศนาคำทาย (riddle joke) นิทานมุกตลก (trickster) เป็นต้น ซึ่งเรียกว่า อารมณ์ขันทางภาษา (verbal humor) (อ้อมทิพย์ มาลีลัย และประณิตา จันทรประพันธ์, 2563: 67)

นิทานถือเป็นเรื่องเล่าที่ปรากฏอยู่ในสังคมประเพณีของชาวบ้านมาเป็นเวลาช้านาน นอกจากจะเป็นเครื่องให้ความรื่นเริงบันเทิงใจแก่ผู้คนและก่อให้เกิดความสนุกสนานแก่ผู้ฟังแล้วยังสะท้อนให้เห็นถึงแง่มุมในวิถีชีวิต ภูมิปัญญา อัตลักษณ์ความเป็นท้องถิ่นนั้นๆ ด้วย ดังจะเห็นได้จากนิทานตลกซึ่งถือเป็นเรื่องเล่าที่มีความเกี่ยวข้องกับวิถีวัฒนธรรมพื้นบ้าน จนกลายเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นกว่านิทานประเภทอื่นๆ ลักษณะเช่นนี้จึงทำให้นิทานตลกได้รับความนิยมในแทบทุกสังคมวัฒนธรรม ดังที่ ปรีชา จันทรเทพ (2561: 32) เสนอว่า นิทานตลกเป็นเรื่องเล่าที่มุ่งสร้างความสนุกสนาน ความบันเทิงใจอย่างแท้จริง เรื่องตลกจึงเป็นที่ชื่นชอบของคนทุกชาติทุกภาษา นิทานตลกจึงมีมากอีกทั้งยังมีการจดจำและเล่าสืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน

ปัจจุบันพบว่ามีมีการปรับประยุกต์ความเป็นท้องถิ่นให้เข้ากับกระแสความเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ อันแสดงให้เห็นลักษณะการผสมผสานทางวัฒนธรรมระหว่างสื่อพื้นบ้านเข้ากับสื่อสมัยใหม่ ดังกรณีการนำเอานิทานก้อมซึ่งถือเป็นนิทานตลกที่ยังคงได้รับความนิยมอยู่มาผลิตสร้างใหม่ในรูปแบบสื่อออนไลน์ที่มีการเผยแพร่ผ่านช่องทางยูทูปตามเพจต่าง ๆ อย่างเช่น คลิปวิดีโอที่มีการนำเสนอในรูปแบบซีรีส์นิทานก้อมอีสานจบในตอนเดียวที่เป็นผลงานการสร้างสรรคของ ทวิน เคล้าเครือ ในช่องทางเพจที่เข้าถึงได้จากบัญชีผู้ใช้ “Thai Tale” (ไทยเทล) และวีซีอาร์ถาอิน ในบัญชีผู้ใช้ Thai Head (ไทยเฮ็ด)

ยูทูป (YouTube) ถือเป็นช่องทางหนึ่งในการเผยแพร่คลิปวิดีโอที่ได้รับความนิยมอย่างรวดเร็วมาตั้งแต่เริ่มก่อตั้งในปี 2548 และยังเป็น social network sites ประเภท media ที่สามารถให้บริการแลกเปลี่ยนสื่อประเภทมัลติมีเดีย (multimedia) เช่น เพลง คลิปวิดีโอ มิวสิควิดีโอ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือเรียกว่าเว็บไซต์ให้บริการประเภท video sharing ที่บุคคลสามารถเข้าชมได้แม้จะไม่ได้สมัครบัญชีผู้ใช้ (account) แต่หากต้องการเผยแพร่วิดีโอของตนได้เช่นกัน หรือต้องการแสดงความคิดเห็นในช่องแสดงความคิดเห็นได้คลิปวิดีโอต่างๆ ต้องสมัครบัญชีผู้ใช้ ซึ่งจะมีระบบจัดการช่อง (channel) ที่สามารถเข้าชมสถิติและปรับแต่งค่าต่างๆ ในการเผยแพร่วิดีโอของตนได้ (Theimer, 2010: 102-103; อ้างใน วีรภัทร

บุญมา, 2559: 4-5) ดังนั้น การศึกษานิทานดลก ในรูปแบบซีรีส์นิทานก้อมอีสานจึงนับเป็นประเด็นที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นนิทานที่ล้อประเด็นใหม่ ในรูปแบบใหม่ที่ไม่ใช่การผลิตซ้ำทั้งในด้านรูปแบบ เนื้อหา ตัวละคร และบริบท อีกทั้งวรรณกรรมซ้ำกันในรูปแบบของบทซ้ำนั้นนั้นยังเป็นวรรณกรรมที่มีเนื้อหาและกลวิธีการเสนอที่แยบคาย รวมทั้งมีขนาดไม่ยาว จึงสามารถสร้างอารมณ์ขันได้อย่างครึกครื้นให้กับคนทุกเพศทุกวัย และได้รับความนิยมมากในปัจจุบัน ซึ่งการจะสร้างอารมณ์ขันให้เกิดขึ้นมาน้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถในการใช้กลวิธีที่แยบคายในการถ่ายทอด (ทัศนีย์ กระต่ายอินทร์, 2521: 50)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษากลวิธีการใช้ภาษาเพื่อสร้างความตลกขบขันในนิทานก้อมอีสานที่เป็นผลงานการสร้างสรรคของทวิน เคล้าเครือ และวิเชียร ถาอิน ที่มีการเผยแพร่ออนไลน์ในรูปแบบซีรีส์จบในตอนเดียว ที่เข้าถึงได้จากช่องทางเพจบัญชีผู้ใช้ “Thai Tale” (ไทยเทล) และในบัญชีผู้ใช้ “Thai Head” (ไทยเฮด) ด้วยความเชื่อว่าลักษณะของนิทานก้อมอีสานออนไลน์มีรูปแบบ เนื้อหา ตัวละคร และบริบทที่สามารถนำมาศึกษาเพื่อวิเคราะห์ให้เห็นถึงวิธีการใช้ภาษาในลักษณะต่างๆ ที่ก่อให้เกิดอารมณ์ขันจากมุกตลก ซึ่งถือเป็นการเล่าเรื่องในนิทานก้อมอีสานออนไลน์ได้อีกทางหนึ่ง โดยการวิจัยครั้งนี้ได้ประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดด้านกลวิธีการสร้างอารมณ์ขันเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ตีความ

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษากลวิธีในการใช้ภาษาเพื่อสร้างความตลกขบขันในนิทานก้อมอีสานออนไลน์

วิธีการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ ผู้เขียนได้รวบรวมข้อมูลจากตัวบทนิทานก้อมอีสานออนไลน์ที่ถูกเผยแพร่ผ่านช่องทางยูทูป (YouTube) โดยคัดเลือกจากคลิปวิดีโอในรูปแบบซีรีส์นิทานก้อมอีสานออนไลน์ที่มีการนำเสนอจบในตอนเดียว จากผลงานการสร้างสรรคของทวิน เคล้าเครือ ที่เข้าถึงได้จากช่องทางเพจบัญชีผู้ใช้ “Thai Tale” (ไทยเทล) จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ ไสว่แพงบ่เข้า เงินเข้าหลวง เห็ดน้องนาง คดี 4 ต่อ 1 และจากผลงานการสร้างสรรควิเชียร ถาอิน ที่เข้าถึงได้จากช่องทางเพจบัญชีผู้ใช้ “Thai Head” (ไทยเฮด) จำนวน 6 เรื่อง ได้แก่ เมีย อบต. ต่างคนต่างซัก วันเกิดเมียรัก เอาหนูป่ตาแข็ง พอพึดพอเหวี่ยง

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาในนิทานก้อมอีสานออนไลน์จากผลงานการสร้างสรรคของทวิน เคล้าเครือ และวิเชียร ถาอิน พบลักษณะกลวิธีในการใช้ภาษาเพื่อสร้างความตลกขบขันอยู่ 4 กลวิธี ได้แก่ กลวิธีในการใช้คำพูดกำกวม กลวิธีในการใช้คำพูดสองแง่สองง่าม การใช้คำพูดเสียดสี และกลวิธีในการใช้คำพูดบ่งชี้โดยนัย ดังมีรายละเอียดตามลำดับต่อไปนี้

1. กลวิธีในการใช้คำพูดกำกวม

การใช้คำพูดกำกวมเป็นการใช้คำในบทสนทนาที่ทำให้ผู้ฟังตีความต่างออกไปจากความหมายที่ผู้พูดต้องการสื่อออกมา ด้วยคำกำกวมหมายถึงคำที่มีความหมายไม่ชัดเจน สามารถตีความหมายได้หลายความหมาย การใช้คำกำกวมนี้ทำให้เกิดอารมณ์ขันได้ (กนกศักดิ์ ธาณี, 2556: 55) ดังปรากฏในนิทานก้อมอีสานออนไลน์ดังนี้

เรื่อง “เอาหนูป่” เนื้อเรื่องมีอยู่ว่า มีปลัดคนใหม่ที่กำลังจะย้ายมาอยู่อีกอำเภอได้ซื้อรถ

มอเตอร์ไซด์ตระเวนหาบ้านผู้ใหญ่หยื่น เพื่อเป็นการทำความรู้จักกันก่อน หลังจากนั้นผู้ใหญ่หยื่นก็ให้ปลัดเข้าพักที่จัดเตรียมเอาไว้ให้ ในขณะที่เดียวกันนั้นก็มีหญิงสาวที่ยืนฟังบทสนทนาก่อนหน้า ก็เข้ามาทักปลัดว่า

“ปลัด! เอาหนูมัย?” หญิงสาวตะโกนถาม
ปลัด

“เธอพูดอะไร” ปลัด ทำสีหน้าท่าทางตกใจ
หันซ้าย หันขวา และย้อนถามหญิงสาวซ้ำ

“เอาหนูมัยค่ะ” หญิงสาวยืนยันคำถาม
เดิม

“แล้ว...เธอคิดยังไงล่ะ” ปลัดถาม พร้อม
ทั้งมองซ้ายมองขวา

“ถ้าปลัดทำเอง ก็ 200 ค่ะ แต่ถ้าให้ทำให้
ก็ 250 รับรองอร่อยอร่อย” หญิงสาวตอบพร้อม
ทำท่าทางประกอบ

“ถ้างั้น เธอมามิดๆ ได้มัย เดียวให้ 300
เลย” ปลัดมองซ้ายขวาแล้วบอกหญิงสาวไป

“โห... ได้ค่ะ ถ้างั้นตอนเย็นๆ เดียวมา
ใหม่” หญิงสาวตอบ ยิ้มแล้วจากไป ขณะเดียวกัน
ปลัดก็รำพันว่า “ถูกมาก 250”

พอตกช่วงเย็น ปลัดก็อาบน้ำ ประแป้ง
แต่งหล่อ ระหว่างรอหญิงสาว ชักพักก็มีเสียงเคาะ
ที่ประตูดังขึ้น “ก๊อกๆ ”

“จ๊าๆ...” ปลัดขานรับและรีบปลดกลอน
พร้อมกับเปิดประตูห้องออก

“มาแล้วหรือ เข้ามาเลยๆ ” ปลัดบอกให้
หญิงสาวเข้ามาในห้อง

“ไม่เป็นไรค่ะ เอาอยู่ตรงนี้ก็ได้อ” หญิงสาว
ตอบหน้าซื่อๆ

“เอาข้างนอกไม่ได้ อายเขา” ปลัดตอบ
“อายทำไมหนูทำมาเรียบร้อยแล้ว 300”
หญิงสาวตอบ พร้อมทำหน้าสงสัย พร้อมทั้งยก

พวงหนูขึ้นโชว์ปลัด

“หนู... เอาหนู” ปลัดทำท่าทางตกใจ และ
ทวนคำ

“ใช่ค่ะ หนู” หญิงสาวตอบ

“300” ปลัด ยก 3 นิ้วและทำท่าตกใจ

“ใช่” หญิงสาวย้ำ และยืมให้ปลัด ส่วนทาง
ด้านปลัดก็ทำท่าทางหัวเสียกับสิ่งที่ได้เห็น

(Thai Head, 25 มีนาคม 2562)

ในเนื้อหาของนิทานก้อมเรื่องนี้ จะเห็นได้
ว่าคำว่า “เอาหนูมัย?” ที่หญิงสาวได้ถามกับปลัด
นั้นมีความหมายคลุมเครือไม่ชัดเจน ซึ่งสื่อความ
หมายออกไปในทางการเล่นตลกให้อีกฝ่ายหนึ่ง
ในลักษณะของการมีเพศสัมพันธ์ด้วย แต่ความ
หมายที่แท้จริงนั้นก็คือการขายสัตว์ชนิดหนึ่งใน
ในที่นี้คือ “หนูนา” การใช้คำพูดที่สื่อความหมาย
ในทางกำกวมเช่นนี้ จึงสร้างความตลกขบขันใน
ทางอารมณ์ได้

เรื่อง “เห็ดน้องนาง” มีเนื้อเรื่องกล่าวถึง
หญิงสาวที่ชื่อว่าแต้ว เธอได้พบกับลุงหาปลา
คนหนึ่งเธอก็บอกกับลุงว่าอยากกินปลาถ้าลุงหา
ปลาให้เธอจะให้เห็ด ลุงได้ยินดังนั้นก็ตกใจแล้ว
ถามย้ำกับแต้วอีกรอบ แต้วก็ยืนยันคำเดิม
และถ้าลุงหาปลามาได้ให้เอาไปให้ที่บ้าน ทางด้าน
แต้วและสาว ๆ ที่รอของกินอยู่บ้าน แต้วก็ได้ถาม
แพนว่าได้ซื้อเห็ดมาจากตลาดไหม แพนก็
ยกถุงเห็ดถุงใหญ่ขึ้นมาให้ดู จากนั้นไม่นานลุงหา
ปลาก็เอาปลาช่อนมาให้แต้วเต็มกระสอบก่อน
จะถามออกไปว่า

“จะให้ทำคนไหนหรือ”

“ก็ทำทั้งสี่คนนี่แหละ”

“สี่คนเลยหรือ เอาปลาไป ไม่ไหวแล้ว”

“อะนี่จะเห็ด”

“เห็ด โอย เห็ด”

ลุงหาลาทำหน้าที่เสียใจอย่างสุดซึ้งเพราะ
เป็นตัวแเองที่เข้าใจผิดกันไปคนละทาง

(Thai Tale, 4 กันยายน 2562)

จากนิทานก้อมข้างต้น คำว่า “เห็ด” ที่
หญิงสาวบอกว่าจะเอาให้กับลุงหาลา หากนำเอา
ปลามาให้เธอนี้ มีความหมายในเชิงกำกวม กล่าว
คือคำว่า “เห็ด” มีเสียงใกล้เคียงกับคำว่า “เอ็ด”
ในภาษาอีสาน ซึ่งแปลว่า ทำ อย่างว่า (ปรีชา
พิณทอง, 2563) หากพิจารณาจากตัวบทแล้ว
ก็จะเห็นได้ว่าลุงคนหาลาเข้าใจผิดไปคนละอย่าง
กับที่หญิงสาวต้องการจะสื่อบอก ลักษณะเช่นนี้
จึงทำให้เกิดความตลกขบขันขึ้น

เรื่อง “ตาแข็ง” ก็เป็นอีกเรื่องที่ปรากฏ
มีการใช้คำพูดกำกวมเพื่อสร้างความตลกขบขัน
มีเนื้อเรื่องว่า ณ ร้านค้าแห่งหนึ่ง มียายแก่ได้เดิน
เข้ามาสั่งอาหารและระหว่างรอก็ได้ยินผัวเมียคู่
หนึ่งที่กำลังนั่งพูดคุยกันเกี่ยวกับเรื่องดื่มที่สั่ง
กันว่า

มุก: ทำไมพี่ผัวถึงไม่กินกาแฟเพื่อสุขภาพ
เหมือนมุกบ้าง กินแต่กาแฟดำๆ เข้มๆ แบบนี้
เดี๋ยวตาก็แข็งหรอก

ผา: ตาแข็งก็ดีสิ ยายจะได้ชอบ

มุก: ทำไม มุกงงนะ

ผา: อ้าว ก็ถ้าการกินกาแฟดำเข้มๆ แบบ
นี้แล้ว ทำให้ตาแข็ง แสดงว่ายายก็ต้องชอบ เพราะ
ยายเนี่ยก็อยากให้ตาแข็งอยู่แล้ว

มุก: ผีบ้า

.....

มีตาข้างบ้านมาหาหยีนกับแจง

ตาโส: ไ้อ์หยีนๆ หนูแจง พวกแกว่างไหม
ไปดูยายสอนให้กูหน่อย

หยีน: อ้าว ยายเป็นอะไรละตา

ตาโส: ก็ไม่รู้เหมือนกัน ตาลอยมาสองวัน
ไปดู ไปดูแกหน่อย

แจง: จริงหรือตา ไปพี่หยีน ไปดูแกซะ
หน่อย ไป

แจง: ยาย เป็นอะไร ทำไมไม่ยอมหลับ
ยอมนอน

ยายสอน: กูไม่ได้เป็นอะไร

หยีน: อ้าว หรือว่ายายมีเรื่องกลุ้มอกกลุ้ม
ใจอะไร บอกผมได้นะครับ

ยายสอน: โอ้ย ก็เพราะตาโสเนี่ยแหละ

ตาโส: อ้าว กูไปทำอะไรมีง ยายสอน

ยายสอน: อ้าว ก็มึงไม่ทำการบ้านมา
หลายปีแล้ว วันก่อน กูได้ยินไอ้ผากับอีมุกมันคุย
กันว่า.. กินกาแฟดำเข้ม มันจะทำให้ตาแข็งว้างัน
กูก็เลยกินวันละสามสี่แก้ว นอกจากตาโสจะไม่แข็ง
เหมือนเดิมแล้ว หนูะสิ นอนไม่หลับ ทุกคนต่าง
หัวเราะซ้ำ

ตาโส: กูว่าแล้ว จีบของกูทั้งคืน จนกูต้อง
ไปนอนนอกมุ้ง

(Thai Head, 3 มีนาคม 2562)

จากนิทานก้อมเรื่องนี้ การนำคำว่า
“ตาแข็ง” มาใช้เพื่อสร้างความตลกขบขันนี้ สื่อ
ความหมายในทางกำกวม กล่าวคือคำพูดที่ผาซึ่ง
เป็นสามีของมุกที่ว่า “ตาแข็งก็ดีสิ ยายจะได้ชอบ”
สื่อถึงการทำให้ว้ายะเพศของตาที่แก่ให้กับแข็ง
เหมือนตอนหนุ่มๆ ซึ่งยายที่เป็นภรรยาของตา
คงจะชอบใจ แต่ยายกลับคิดและทำตรงข้ามที่
นอกจากอวัยวะเพศของตาจะไม่แข็งแล้ว ยังทำให้
ยายถึงกลับนอนไม่หลับเพราะฤทธิ์ของกาแฟที่
กินเข้าไปด้วย ดังคำพูดของยายที่ว่า “นอกจาก
ตาโสจะไม่แข็งเหมือนเดิมแล้ว หนูะสิ นอนไม่หลับ

ทุกคนต่างหัวเราะซ้ำ”

นอกจากนี้ ในนิทานก้อมเรื่อง “วันเกิดเมียรัก” ก็สื่อไปในการใช้คำกำกวมเช่นกัน ดังเนื้อเรื่องมีอยู่ว่า

ผากำลังใช้สายยางฉีดน้ำรดน้ำต้นไม้ในสวน

มุก: พี่ผาผ้าขาวม้าที่มุกซื้อให้เป็นของขวัญปีใหม่เมื่อสองปีที่แล้วทำไมไม่เห็นเอามาใช้ซักที ไม่ชอบหรือยังไง น้อยใจนะ

ผา: ชอบจ้า แต่ว่าเก็บไว้ก่อน แล้วทีของขวัญที่พี่ซื้อให้น้องมุกเมื่อสองปีที่แล้ว ไม่เห็นน้องมุกเอามาใช้ พี่ไม่เห็นน้อยใจเลย

มุก: อะไรเหรออ อย่ามาโกหกดีกว่า

ผา: ก็ประกันชีวิตใจ ไม่เห็นน้องมุกเอามาใช้เลย

มุก: พี่ผา เดี่ยวเถอะ

ผา: ล้อเล่นจ้า ล้อเล่นเฉยๆ ผ้าขาวม้าผืนนี้พี่ชอบมาก แต่ว่าอยากจะทำเก็บเอาไว้ใช้ตอนสงกรานต์ปีนี้แหละ

มุก: จริงเหรออจ๊ะ

ผา: จ้า

มุก: เอ แล้ววันนี้เป็นวันอะไรนะ จ้าได้หรือเปล่า

ผา: จ้าได้จ้า วันนี้เป็นวันอาทิตย์ พรุ่งนี้ก็เป็นวันจันทร์

มุก: พี่ผาอะ จ้าไม่ได้จริงๆ เหรออเหีย โกรธแล้วนะ

ผา: โอ้ ล้อเล่นจ้า จ้าได้จ้า วันนี้เป็นวันเกิดเมียสุดที่รักของพี่นี่แหละจ๊ะ

มุก: แล้วไม่มีของขวัญเหรออ

ผา: มีจ้า พี่เตรียมไว้ให้เรียบร้อยแล้ว

มุก: ไหนๆ

ผา: น้องมุกต้องหลับตาก่อน

พอมุกหลับตา ผาก็หอมแก้มมุก

ผา: พี่รักน้องมุกมากนะ

มุก: เป็นของขวัญที่ล้ำค่ามาก

กล่าวถึงอีกบ้านหนึ่ง หยีนกำลังสตาร์ทรถมอเตอร์ไซด์ไปข้างนอก

ฝน: เดี่ยวๆ พี่หยีน ดับเครื่องก่อน อย่าลืมนะ เกลือ น้ำปลา ผงชูรส กะปิ น้ำตาล หัวหอม กระเทียม ซอঁอิ้วขาว

หยีน: พอๆ จ้าน้องฝน เดี่ยวพี่จะซื้อให้หมดทุกอย่างเลย ที่เกี่ยวกับในครัวนะ โอเคมัย

ฝน: จ้า โอเค

ผา: เดี่ยวๆ พี่ๆ จะไปตลาดใช้มัยครับ

หยีน: ใช่

ผา: พอดีเลย เดี่ยวผมฝากซื้อของหน่อย

หยีน: ได้สิน้องชาย มึงจะซื้ออะไรอะ

ผา: พี่ฝนไปได้แล้ว เรื่องของผู้ชาย คือว่าวันนี้เป็นวันเกิดของน้องมุกนะ จะฝากพี่ไปซื้อเค้กหน่อย แล้วบอกร้านเขาเขียนว่า เธอแก่ขึ้นอีกปีแล้วนะ ตรงข้างบน แล้วก็เขียนว่า แต่ก๊วิเศษมากตรงข้างล่าง

หยีน: โอเค เดี่ยวจัดให้

ผา: ฝากหน่อยนะ

หยีน: โอเค อ้าวแล้วมึงไม่เอา บี.โอ.เอ็ม. ด้วยเหรออ

ผา: ดีเหมือนกันๆ ผมเอาสองขวด

หยีน: จันซื้อสี่ขวดนะ เผื่อถูกด้วย

ผา: ได้ๆ

งานฉลองวันเกิดมุก มีผา มุก หยีน ฝน และมีญาติมามาร่วมฉลองในวันเกิด

มีญา: เค้กน่าอร่อยจังเลย ทำไมเค้กเขาถึงเขียนแบบนั้น มีญ่าอ่านแล้วไม่เข้าใจ

ฝน: ไหน เขาเขียนว่ายังงี้ลูก เธอแก๊ขึ้นอีกปีแล้วนะตรงข้างบน แต่ก๊วิเศษมากตรงข้างล่าง

ผา: พี่หิ้น ทำไมเขียนแบบนี้ละ ผมบอกว่า เธอแก๊ขึ้นอีกปีแล้วนะ ให้เขียนอยู่ข้างบนเค้กแล้ว แต่ก็ยังวิเศษมากให้เขียนอยู่ข้างล่างเค้ก

หิ้น: อ้าว กูก๊บอกให้มันเขียนแบบที่มึงบอกนั่นแหละ แต่มันดันเข้าใจแบบนี้เอง กูละหมดคำที่จะพูด

ผา: น้องมุก อย่าโกรธพี่นะ ความจริงแล้วน้องมุกก็...ยังวิเศษทั้งข้างบนและข้างล่างเหมือนเดิมนั่นแหละ

มุก: พี่ผา มุกอายนะเนี่ย พูดอะไรก็ไม่รู้
(Thai Head, 3 พฤศจิกายน 2561)

จากนิทานก้อมเรื่องนี้ จะเห็นว่าคำพูดของผาฝากให้หิ้นทำธุระบางอย่างให้ว่า “ผา: พี่ฝนไปได้แล้ว เรื่องของผู้ชาย คือว่าวันนี้เป็นวันเกิดของน้องมุกนะ จะฝากพี่ไปซื้อเค้กหน่อยแล้วบอกร้านเขาเขียนว่า เธอแก๊ขึ้นอีกปีแล้วนะ ตรงข้างบน แล้วก็เขียนว่า แต่ก๊วิเศษมาก ตรงข้างล่าง” เป็นการสื่อสารที่ผิดพลาด เพราะสิ่งที่ได้กลับมาใช้สิ่งที่ต้องการ ดังคำพูดของหิ้นที่บอกกับผาว่า “หิ้น: อ้าว กูก๊บอกให้มันเขียนแบบที่มึงบอกนั่นแหละ แต่มันดันเข้าใจแบบนี้เอง กูละหมดคำที่จะพูด” สื่อให้เห็นการใช้คำพูดแบบกำกวมไปนั่นเอง

2. กลวิธีในการใช้คำพูดสองแง่สองง่าม

การใช้คำพูดสองแง่สองง่าม เป็นการใช้คำที่สื่อความหมายไปถึงเรื่องเพศ โดยใช้คำที่มีความหมายมากกว่าหนึ่งความหมาย ดังจะเห็นได้ในนิทานก้อมเรื่อง “โล้วแห่งบ่เข้า” เรื่องมีอยู่ว่า มีหมอมานำโฆษณาเกี่ยวกับยาชนิดพิเศษให้กับ

ผัวและเมียคู่หนึ่ง...

หมอ: นี่ ว่านวิเศษ ว่านทันตา ใครได้เป็นเจ้าของ จะแทงไม่เข้า

ผัว: โฮ้ว จริงๆ เหรอ

.....

น้องเมีย: อะไรอยู่ในมือพี่เขย?

พี่เขย: ว่านวิเศษ

น้องเมีย: มันวิเศษยังงี้....

พี่เขย: ใครมีไว้ในครอบครองจะแทงไม่เข้า

น้องเมีย: โอ้ย พี่โดนเขาหลอกแล้วแหละ....พี่ลองพิสูจน์หรือยัง

พี่เขย: เออวะ ยังเลย

พี่เขย: ถ้าอย่างนั้น น้องถือไปหนึ่งชิ้น แล้วพี่ก็จะถืออีกหนึ่งชิ้น แล้วเราก็คงพิสูจน์กันว่า มันจะฟันแทงไม่เข้าจริงหรือเปล่า

น้องเมีย: พี่เอาอะไรแทงล่ะพี่?

ในขณะที่พี่เขยกับน้องเมียไปพิสูจน์กันสักครู่ใหญ่ๆ เมียกลับมาจากสวนด้วยความเหน็ดเหนื่อยไม่เจอใครก็เลยเรียกหาพร้อมกับบ่นว่า...

เมีย: ไปตายไหนหมดวะ

ในขณะที่เรียกอยู่นั้น ก็เลยเห็นผัวกับน้องสาวตัวเองเดินออกมาอย่างเหน็ดเหนื่อย พร้อมกับการแต่งกายทั้งสองคนไม่เรียบร้อย ฝ่ายเมียเลยถามผัวว่า...

เมีย: มึงเป็นอะไรไอ้หนอม

ฝ่ายผัวได้ยินเมียถามก็ตกใจพูดไม่ออก... ฝ่ายน้องเมียเลยพูดแทนว่า

น้องเมีย: ก็พี่เขยนั่นแหละพาฉันไปพิสูจน์ว่าว่านแทงไม่เข้า

เมียได้ยินดังนั้น เลยตะโกนถามผัวว่า...

เมีย: ไอ้หนอม มึงซื้อว่านหรือ!

ผัว: อ้อ....

.....

ฝ่ายน้องเมียก็เลยเอ่ยขึ้นว่า....

น้องเมีย: โอ้ย! โดนเขาหลอกแล้วแหละพี่
ไหนว่าแทงไม่เข้า แทงฉันเข้ามิดตำเลย

เมียไต่ยีนเช่นนั้นก็ตกใจ และถามผัวด้วยความ
โมโหว่า...

เมีย: ไอ้หนอมมึงทำอะไรน้องกู

ฝ่ายผัวได้แต่ยืนอึ้งพูดไม่ออก จากนั้นเมีย
เลยหันกลับไปถามน้องสาวตัวเองว่า.....

เมีย: ไอ้หนอมมันเอาอะไรแทงมึง

น้องเมีย: ก็ไอ้นั้นของพี่เขยนั่นแหละ...

เมีย: งง อะไรวะ?

น้องเมีย: ก็ไอ้นั้นแหละพี่

ฝ่ายเมียไต่ยีนเช่นนั้นก็ไม่โหนกกว่าเดิม
พร้อมเอายกเท้าขึ้นถีบผัวตัวเองล้มลงไป...

(Thai Tale, 27 เมษายน 2560)

เมื่อพิจารณาจากคำที่หมอพูดว่า “นี่ ว่าน
วิเศษ ว่านทันตา ใครได้เป็นเจ้าของ จะแทงไม่เข้า”
ก็น่าจะหมายถึงว่านซึ่งที่มีสรรพคุณวิเศษในด้าน
ยีนยงคงกระพันหรือทำให้คนที่ได้เป็นเจ้าของฟัน
แทงไม่เข้า แต่ในเนื้อหาของนิทานก้อมเรื่องนี้กลับ
สื่อไปในทางเรื่องเพศ ซึ่งสร้างความตลกขบขันได้

3. กลวิธีในการใช้คำพูดเสียดสี

การใช้คำพูดเสียดสีเป็นการใช้คำพูด
กระทบกระทั่งบั่นทอนเพื่อล้อเหตุการณ์ใน
สังคมที่กำลังเกิดขึ้นหรือเกิดขึ้นแล้ว ดังจะเห็น
ได้ในนิทานก้อมเรื่อง “เมีย อบต.” เนื้อเรื่องมีอยู่
ว่า สามีได้รับคัดเลือกให้เป็น อบต. พอกลับมาที่
บ้านจึงได้เล่าให้ภรรยาฟัง หลังจากนั้นจึงบอกให้

ภรรยาเรียกตัวเองว่าท่าน อบต.

ผา: ตอนนั้นฉันได้รับเลือกให้เป็น อบต.แล้ว
เธอจะต้องเรียกฉันว่า ท่าน อบต.ผา

หวาน: อ้าว..แต่ว่าหวานเป็นเมียพี่นะ

ผา: เมียก็ส่วนเมีย เธอจะเป็นชาวบ้าน
ธรรมดา เพราะฉะนั้นต้องเรียกฉันว่า ท่านอบต.ผา
เข้าใจมั๊ย

หวาน: จำ ท่าน อบต.

ผา: แกสองคนก็เหมือนกัน อย่าให้เห็นอีก
ว่าขยหายจับส่งตำรวจหมดเลย

ผู้ชาย: กลัวแล้วครับท่าน อบต.

ผา: เมียเมือกก็ไม่เว้น จับหมด อย่าหาว่า
ไม่เตือนนะหวาน

ยกถาดอาหารมาเสิร์ฟบนบ้านและเรียก
ผามาทานข้าว

หวาน: ท่าน อบต. มากินข้าวจ้า

ผา: เออๆ

หวาน: มีแต่ของอร่อยๆ จ้า

ผา: อ้าว แล้วเธอมานั่งทำไมอยู่นี้

หวาน: อ้าว เป็นอะไรอีกล่ะ กินด้วยไม่ได้
หรือ

ผา: ไม่ได้..เธอเป็นประชาชนธรรมดา..นี่
อบต. กินร่วมกันไม่ได้ ไปๆ ไปกินที่อื่น ผาต้ม
เครื่องต้ม และจะเดินเข้ามุ้งไปนอน แต่โดนหวาน
ถีบออกมา

ผา: เธอถีบฉันทำไมอะ

หวาน: ตรงนี้เป็นที่นอนของชาวบ้าน
ท่าน อบต.อย่างคุณจะมานอนร่วมกับชาวบ้าน
อย่างฉันได้อย่างไร

(Thai Head, 27 พฤศจิกายน 2561)

จากเนื้อหานิทานก้อมเรื่องนี้ เป็นการเสียดสีบุคคลที่ได้เข้าไปทำงานในหน่วยงานของรัฐบาลในที่นี้คือ “อบต.” ซึ่งสื่อให้เห็นการใช้อำนาจที่มีกับบุคคลอื่น ดังคำพูดของผาที่พูดกับหวานในฐานะภรรยาว่า “ผา: ตอนนี้ฉันได้รับเลือกให้เป็น อบต.แล้ว เธอจะต้องเรียกฉันว่า ท่าน อบต.ผา” จะเห็นว่าการที่ฝ่ายสามีได้รับการแต่งตั้งให้เป็นสมาชิกขององค์การบริหารส่วนตำบล ทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ขึ้น ซึ่งสามารถสร้างความตลกขบขันผ่านการล้อเลียนเสียดสีนั่นเอง

นอกจากนี้ ยังปรากฏในเรื่อง “เงินเข้าหลวง” ที่แสดงให้เห็นการใช้จ่ายฟุ้งเฟ้อ ซึ่งมีเนื้อหาในเรื่องว่า มีสามสาวพี่น้องถูกลวนลามจากชายคนหนึ่ง จึงได้แจ้งกับตำรวจเพื่อให้มาดำเนินคดีทางกฎหมาย

สาวแต่แหวัด ก็เลยถามจ่าเต็ดว่า “แล้วแบบนี้จะเอาอย่างไรล่ะจ่าเต็ด แบบนี้ต้องขายที่ขายนามารับผิดชอบฉัน ทำแบบนี้ฉันเสียหาย !@#\$%^&*(!@#\$%^&*()) แล้วความซูลมุนก็มาพร้อมกันอีกรอบเมื่อทุกคนพูดพร้อมกัน

จ่าเต็ดเลยตัดสินใจ ตะโกนออกไปว่า “โอ้ยหยุด ไอ้ป่านเทพ แบบนี้มึงต้องไปเสียค่าปรับเลย”

ทุกคนเห็นพ้องต้องกันว่า “ใช่แล้ว ต้องปรับเลย ปรับเยอะๆ ”

“เฮลละ เตี่ยวต้องไปเสียค่าปรับที่โรงพัก” จ่าเต็ดตอบ

“ไม่ได้” เสียงสาวแต่แหวัด คัดค้านขึ้นมาทันใด พร้อมกับจับตัวไอ้ป่านเทพไว้ “ทำไมต้องไปโรงพัก เสียอยู่ี่แหละ”

จ่าเต็ดพยายามอธิบายว่า คดีนี้เป็นคดีอาญา ดังนั้น ค่าปรับของคดีนี้ มันต้องเข้าหลวงทั้งหมดเลย

“ไม่ได้” เสียงของ 3 พี่น้องตะโกนพร้อมกัน

“เขาจับกันฉัน ไม่ใช่กันหลวง เพราะฉะนั้น เงินต้องเข้าพวกฉัน ไม่ใช่เข้าหลวง!”

สาวแพนน้องสุดท้องได้ค้านออกมาพร้อมกับเสียงตอบรับพร้อมกันจากพี่อีกสองคนว่า “ใช่” และย้าคำพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า “เพราะฉะนั้น เงินต้องเข้าพวกฉัน ไม่ใช่เข้าหลวง!”

จ่าเต็ด ก็เลยต้องอธิบายให้ทั้งสามคนฟังใหม่ ระหว่างนั้นเกิดการโต้เถียงกันวุ่นวายไปหมด ไอ้ป่านเทพผู้ต้องหาในคดีนี้ อาศัยช่วงนี้ค่อยๆ ย่องหนีไปอย่างไม่มีใครทันได้สังเกต

จ่าเต็ด ร้องตะโกนพร้อมชี้หน้ามาทางไอ้ป่านเทพ ณ ตำแหน่งที่มันเคยนั่งอยู่ แล้วบอกว่า “ไอ้ป่านเทพ มึงต้องไปเสีย...ว้าย” เสียงร้องอย่างตกใจเมื่อหันมาจะทำการเจรจากับไอ้ป่านเทพแล้ว กลับเห็นแต่ความว่างเปล่า

“เฮ้ย ไอ้ป่านเทพ มันหายไปแล้ว ตามไปจับมันๆ ” จ่าเต็ดร้องตะโกนพร้อมกับให้ทุกคนช่วยกันวิ่งตามไปจับไอ้ป่านเทพ

(Thai Tale, 7 พฤศจิกายน 2562)

จากนิทานเรื่องนี้ ประโยคที่ว่า “เขาจับกันฉัน ไม่ใช่กันหลวง เพราะฉะนั้น เงินต้องเข้าพวกฉัน ไม่ใช่เข้าหลวง!” เป็นการใช้อำนาจเสียดสีในลักษณะล้อเลียนเจ้าหน้าที่บ้านเมืองที่อาศัยช่องโหว่ของกฎหมายแสวงหาผลประโยชน์จากประชาชน ซึ่งช่วยสร้างความตลกขบขันทางอารมณ์ให้เกิดขึ้นได้

การใช้อำนาจเสียดสี ยังปรากฏในนิทานก้อมเรื่อง “คดี 4 ต่อ 1” เนื้อเรื่องมีอยู่ว่า หญิงสาวดาบอดรายหนึ่งถูกคนร้าย 4 คนข่มขืน จึงได้ให้น้องสาวพามาแจ้งความกับตำรวจเพื่อให้ไปจับคนร้าย เมื่อไปถึงโรงพักตำรวจที่รับแจ้งความก็

ให้หญิงสาวตบอดเล่าลำดับเหตุการณ์ให้ฟังอย่าง
ละเอียดว่า

จำ: “มันมา 4 คนเนี่ย มันทำพร้อมกันทั้ง
4 คนเลยหรอ”

แต่แหวัด: “ไม่มันทำทีละคน”

จำ: “ใจเย็นๆ เล่ามาสิว่าคนแรกมันเป็น
ยังไง”

แต่แหวัด: “คนแรกมันต้องเป็นหมอแน่ๆ
เลย เพราะมันพลิกซ้าย พลิกขวา แล้วก็บอกให้
หมุนนอนเฉยๆ แล้วก็ถามหนูว่าเจ็บตรงไหนไหม
ทำอย่างนี้เจ็บไหม”

จำหันไปถามปานเทพ “ใช้หมอจริงไหม
ปานเทพ”

ปานเทพบอกว่า “ใช่แน่นอนๆ ผมไปโรง
พยาบาล หมอบอกให้ผมพลิกซ้าย พลิกขวา เวลา
หมอจะเอาเข็มแทงผม หมอถามว่าเจ็บไหมๆ พุด
แบบนี้เลย”

จำ: หันไปถามแต่แหวัดต่อ “คนที่สองล่ะ
เป็นยังไง”

แต่แหวัด: “คนที่ 2 หนูว่า มันต้องเป็น
พนักงานเอกซนแน่ๆ เลย”

จำ: “ยังไงที่บอกว่าพนักงานเอกซน”

แต่แหวัด: “ก็มันทำไม่หยุดไม่หย่อนสักที
ทำเป็นชั่วโมง บวมหมดแล้ว ขยับจริงๆ ”

จำ: “แล้วคนที่ 3 ล่ะ”

แต่แหวัด: “คนที่ 3 หนูว่ามันต้องเป็นครูแน่
เลย”

จำ: “ทำไมถึงว่าเป็นครู”

แต่แหวัด: “มันสอนให้หนูทำทำนั้น ทำทำ
นี้ แล้วก็ตีกันหนู บอกสอนไม่จำๆ ”

ปานเทพรีบบอก “ใช่ ครูแบบนี้เลย ชอบ
ตีกัน แล้วก็บอกว่าสอนไม่จำๆ เหมือนกันเลย”

จำถามต่อ “แล้วคนที่ 4 ล่ะ”

แต่แหวัด: “คนที่ 4 หนูว่ามันต้องเป็นทหาร
แน่ๆ เลย ก็มันทำไปดุไป มันด่าหนูว่าจะร้องให้
ทำไม ภูเขาความสุขมาคืนให้มึง มึงไม่ชอบหรอ”

จำร้องตกใจ “หิาาา” ปานเทพถาม “เป็น
อะไรจำ”

จำ: “คือว่า ภูเขาความสุขมาคืนให้
ภูด้วย...”

ปานเทพพอได้ยินดังนั้น รีบวางแฟ้ม แล้ว
ขอตัวกลับก่อน บอกว่ามีงานต้องทำ สายสับอีกคน
ก็เช่นกันรีบหนีกลับ บอกมีงานให้ทำเหมือนกัน...

น้องสาวก็รีบจูมมือแต่แหวัดแล้วบอกว่าแจ้ง
ความเสร็จแล้ว ให้กลับบ้านๆ

จำยืนทำหน้างงๆ (อันนี้นิทานก้อมนะ
อย่าซีเรียส...)

(Thai Tale, 25 กันยายน 2562)

ในนิทานเรื่องนี้ เป็นการนำเอาชาวที่เป็น
กระแสนทางสังคมมาล้อเลียน ซึ่งในที่นี้คือ
ทหาร ด้วยจากคำพูดของตัวละครที่กำลังเล่าว่า
“คนที่ 4 หนูว่ามันต้องเป็นทหารแน่ๆ เลย ก็มัน
ทำไปดุไป มันด่าหนูว่าจะร้องให้ทำไม ภูเขาความ
สุขมาคืนให้มึง มึงไม่ชอบหรอ” ประโยคนี้นอกจาก
จะเป็นการเสียดสีแล้ว ยังเป็นไปเพื่อสร้างความ
ขบขันให้เกิดขึ้นอีกด้วย

4. กลวิธีในการใช้คำพูดบ่งชี้โดยนัย

การใช้คำพูดบ่งชี้โดยนัยเป็นการใช้คำ
พูดที่มีความหมายทางอ้อมในการสื่อถึงเรื่อง
ที่ต้องการจะบอกสิ่งเหล่านั้นแทน ด้วยการบ่งชี้โดย
นัยคือข้อความสำคัญ ความหมาย แนวทาง การ
ตีความ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 572) ดังใน
นิทานก้อมเรื่อง “พอพิดพอเหวี่ยง” ที่แสดงให้เห็น
การใช้คำพูดบ่งชี้โดยนัย เนื้อเรื่องมีอยู่ว่า หญิงสาว

รายหนึ่งได้เผชิญไปพบเห็นอวัยวะเพศผู้ชายที่จะมาจีบน้องสาวของตน ก็ถึงกับตกใจด้วยมีขนาดที่ใหญ่ จึงรีบมาหาน้องสาวเพื่อบอกเรื่องราวที่ตนเองได้ไปเห็นมาให้อ่าน

มุก: อีฝ่าย!

ฝ่ายอาบนํ้าอยู่ก็ตกใจ รีบหันมาถามมุก โดยที่ฝ่ายหลุดก็ไม่รู้ตัว

ฝ่าย: โอ้ย ห่ามึง ตกใจหมด อะไร?

มุก: เอ่อ อีฝ่าย ฝ่ายมึงหลุด

แล้วมุกก็มองสำรวจ พร้อมบอกว่า

มุก: โอเค พอพัดพอเหวี่ยง สู้สิ กูไปก่อนนะ

(Thai Head, 15 กุมภาพันธ์ 2562)

นิทานก้อมเรื่องนี้ ในประโยคที่ว่า “โอเค พอพัดพอเหวี่ยง สู้สิ กูไปก่อนนะ” เป็นการใช้คำพูดบ่งชี้โดยนัยเกี่ยวกับอวัยวะเพศของตัวละครที่เป็นผู้หญิงว่ามีขนาดใหญ่พอๆ กับของผู้ชาย ซึ่งสามารถสร้างความตลกขบขันขึ้นได้

นอกจากนี้ ในนิทานก้อมเรื่อง “ต่างคนต่างซัก” ก็มีการใช้คำพูดบ่งชี้โดยนัยด้วยเช่นกัน ดังมีเนื้อเรื่องอยู่ว่า

เนย: พี่หยีน ทำอะไรเนี่ย

หยีน: ผัวจะกอดเมียมันแปลกตรงไหนล่ะ

เนย: ไม่ได้นะพี่หยีน ตอนนี้น้าหวานมาอยู่ด้วย พี่จะทำลุ่มลุ่มเหมือนเดิมไม่ได้

หยีน: แค่กอดก็ลำบาก ถ้าพี่มีอารมณ์ อยากจะมีอะไรด้วย จะให้พี่บอกเนยว่ายังไง

เนย: เอาแบบนี้มัย เรามาใช้รหัสลับ ที่เรารู้กันสองคน

หยีน: รหัสลับแบบไหน

เนย: ถ้าเวลาพี่อยากมีอะไรกับเนย พี่ก็ชวนเนยไปซักผ้าแทนไง

หยีน: รู้แล้ว ถ้างั้นตอนนี้เนยพร้อมที่จะซักผ้ากับพี่มัย

เนย: อะไรเนี่ยพี่หยีน หีนไม่รู้จักเวลาลำเวลา

หยีน: อटकินเหมือนเดิม ห่ามึงเอ๊ย เซ็ง

หยีน: เนยๆ

เนย: อะไรพี่หยีน

หยีน: คิดว่า พี่อยากซักผ้าอะ ไปซักผ้ากับพี่มัย

เนย: มาซักอะไรตอนนี้ เครื่องซักผ้ามันเสีย รอไปก่อน

หวาน: อ้าว เครื่องซักผ้าเสียหรือ เมื่อไหร่ก็ยังไม่ใช้ได้อยู่เลย

หยีน: เครื่องซักผ้าบ้านนี้นะมันเอาแต่ใจเดียวซักได้ เดียวก็ซักไม่ได้ ก็เป็นแบบนี้แหละ

หยีน: สบายตัวจัง อันมาตั้งหลายวัน

เนย: พี่หยีนจ๋า

หยีน: มีอะไร

เนย: เครื่องซักผ้าพร้อมใช้งานแล้ว เราไปซักผ้ากันมัย

หยีน: ไม่ทันแล้ว พี่ซักมือไปเรียบร้อยแล้ว

(Thai Head, 22 กรกฎาคม 2561)

ในนิทานก้อมเรื่องนี้ จะเห็นว่ารหัสลับที่ภรรยาบอกกับสามีว่า หากสามีอยากจะมีเพศสัมพันธ์กับตนก็ให้พูดเป็นทำนองว่าอยากจะทำผ้า ดังคำพูดของสามีที่ว่า “พี่อยากซักผ้าอะ ไปซักผ้ากับพี่มัย” การใช้รหัสลับซึ่งในที่นี้คือ “การซักผ้า” จึงเป็นการใช้คำพูดบ่งชี้ถึงการอยากมีเพศสัมพันธ์ด้วย

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษากลวิธีการใช้ภาษาเพื่อสร้างมุขตลกในนิทานก้อมอีสานออนไลน์ พบว่าการสร้างความตลกขบขันนั้น ต้องมีความสัมพันธ์กับบริบทหรือสถานการณ์รอบข้าง โดยมีการสื่อภาษาด้วยกลวิธีต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการใช้คำพูดกำกวม การใช้คำพูดสองแง่สองง่าม การใช้คำพูดเสียดสี การใช้คำพูดบังชี้โดยนัย เพราะบริบทรอบข้างคือแรงเสริมหรือกระตุ้นให้เกิดความตลกขบขันทางอารมณ์ได้นั่นเอง ส่วนจะเลือกใช้กลวิธีใดนั้นต้องคำนึงถึงความเข้าใจกับความหมายที่ลึกซึ้งในการสื่อสารว่าสามารถเข้าใจความหมายนั้นๆ ได้หรือไม่อย่างไรด้วย

ด้วยเหตุนี้ การใช้กลวิธีทางภาษาเหล่านี้จึงมีความสำคัญต่อการสร้างความตลกขบขันทางอารมณ์ที่ผู้สร้างได้รังสรรค์และสอดแทรกลงไป

เสมือนเป็นเครื่องชูให้เกิดอารมณ์ในการรับชมรับฟังนั่นเอง

ข้อเสนอแนะ

การศึกษากลวิธีการใช้ภาษาในการสร้างความตลกขบขันในนิทานก้อมอีสานออนไลน์ที่เป็นผลงานการสร้างสรรค์ของทวิน เคล้าเครือ และวิเชียร ถาวรินทราแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของวิธีการใช้ภาษาในลักษณะต่างๆ ซึ่งถือเป็นการเล่าเรื่องที่ก่อให้เกิดอารมณ์ขันจากมุกตลก ฉะนั้นเพื่อให้เกิดความเข้าใจประเด็นนี้มากยิ่งขึ้นจึงควรมีการศึกษาเรื่องเล่าตลกของชาวอีสานในสื่อออนไลน์ประเภทอื่นๆ เช่น สื่อภาพยนตร์ สื่อการ์ตูน เป็นต้น ก็อาจจะช่วยสร้างความกระจ่างในพลังของเนื้อหาและภาษาที่นำมาสร้างให้เกิดความขบขันทางอารมณ์มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กนกศักดิ์ ธานี. (2556). *เรื่องเล่าตลกกับการนำเสนอภาพอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมในวิถีทัศน์นิทานก้อมสำนวนอีสาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทัศนีย์ กระต่ายอินทร์. (2521). *อารมณ์ขันในวรรณกรรมร้อยแก้วของไทย ระหว่าง พ.ศ. 2453-2516*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- ปรีชา จันทรเทพ. (2561). *นิทานก้อมอีสาน: คุณค่าและการอนุรักษ์เพื่อส่งเสริมวิถีชีวิตของคนอีสาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปรีชา พิณทอง. (2563). *พจนานุกรมภาษาอีสาน*. [ออนไลน์]. ได้จาก <https://www.esan108.com/dict/> [สืบค้นเมื่อ วันที่ 18 มิถุนายน 2563].
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊ค.
- วีรภัทร บุญมา. (2559). *การปรับตัวของนิทานก้อมบนยูทูป*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อ้อมทิพย์ มาลีลัย และประณิดา จันทรประพันธ์. (2563). กลวิธีทางภาษาในการสร้างความขบขันในเพลงมุกตลกอีสาน “จอนฟอน”. ใน *วารสารมนุษยกับสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 5(2), 65-82.

- Thai Head. (2561). ซีรีส์อีสาน นิทานก้อม เรื่อง เมีย อบต. [ออนไลน์]. ได้จาก: <https://www.youtube.com/watch?v=oqLixWm1P6o> [สืบค้นเมื่อ วันที่ 27 พฤศจิกายน 2561].
- Thai Head. (2561). ซีรีส์อีสาน นิทานก้อม เรื่อง ต่างคนต่างซัก. [ออนไลน์]. ได้จาก: <https://www.youtube.com/watch?v=iXP4kZFBHhk> [สืบค้นเมื่อ วันที่ 22 กรกฎาคม 2561].
- Thai Head. (2561). ซีรีส์อีสาน นิทานก้อม เรื่อง วันเกิดเมียรัก. [ออนไลน์]. ได้จาก: <https://www.youtube.com/watch?v=0FTVXI2JHiE> [สืบค้นเมื่อ วันที่ 3 พฤศจิกายน 2561].
- Thai Head. (2562). ซีรีส์อีสาน นิทานก้อม เรื่อง เอาหนูป. [ออนไลน์]. ได้จาก: <https://www.youtube.com/watch?v=Xnys5XgbS1w> [สืบค้นเมื่อ วันที่ 25 มีนาคม 2562].
- Thai Head. (2562). ซีรีส์อีสาน นิทานก้อม เรื่อง ตาแข็ง. [ออนไลน์]. ได้จาก: <https://www.youtube.com/watch?v=PNyviAUNJhM> [สืบค้นเมื่อ วันที่ 3 มีนาคม 2562].
- Thai Head. (2562). ซีรีส์อีสาน นิทานก้อม เรื่อง พอพัดพอเหวี่ยง. [ออนไลน์]. ได้จาก: <https://www.youtube.com/watch?v=pKnkZfAjtJQ> [สืบค้นเมื่อ วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2562].
- Thai Tale. (2560). ซีรีส์อีสาน นิทานก้อม เรื่อง ไสวว่าแทงบ่เข้า. [ออนไลน์]. ได้จาก: <https://www.youtube.com/watch?v=rQoA1F-xiGA> [สืบค้นเมื่อ วันที่ 27 เมษายน 2560].
- Thai Tale. (2562). ซีรีส์อีสาน นิทานก้อม เรื่อง เงินเข้าหลวง. [ออนไลน์]. ได้จาก: <https://www.youtube.com/watch?v=pt56K64XcLA> [สืบค้นเมื่อ วันที่ 7 พฤศจิกายน 2562].
- Thai Tale. (2562). ซีรีส์อีสาน นิทานก้อม เรื่อง เห็ดน้องนาง. [ออนไลน์]. ได้จาก: <https://www.youtube.com/watch?v=e9ySBR4MpvI> [สืบค้นเมื่อ วันที่ 4 กันยายน 2562].
- Thai Tale. (2562). ซีรีส์อีสาน นิทานก้อม เรื่อง คดี 4 ต่อ 1. [ออนไลน์]. ได้จาก: <https://www.youtube.com/watch?v=VFJsO3rPIG4> [สืบค้นเมื่อ วันที่ 25 กันยายน 2562].